

HANDLINGSPLAN 2015 – 2018

UTVIDELSEN AV TANUM GRAVPLASS ER I GANG

LKFRS HANDLINGSPLAN FOR PERIODEN 2015 – 2018

LKFR drifter to virksomheter:

- Den norske kirkes virksomhet innenfor Larvik kommune
- Gravferdsforvaltningen for alle kommunens innbyggere

At gravferdsforvaltningen er lagt til kirkelig fellesråd, har nok i stor grad sammenheng med at de aller fleste gravplasser er lokalisert til området rundt våre mange kirker, og at det er Den norske kirke som gjennom 1000 år har bistått mennesker ved begravelser.

Slik er det jo ikke lenger. Andre religioner og livssyn har tatt plass i landet vårt. Det er ikke lenger en kristen enhetskultur som råder grunnen selv om fortsatt ca.80% av befolkningen er medlemmer i Den norske kirke. Dette økende mangfoldet avspeiles i gravferdsloven hvor det legges vekt på at gravferdsmyndigheten skal legge forholdene til rette for mennesker med andre skikker ved livets slutt.

Vi er nå inne i en prosess der Kirkens egne organer skal overta det fulle ansvaret for alt styre og stell innenfor kirken. Når og hvor denne prosessen ender, er uavklart. Blant de mange spørsmål er om Kirkelig fellesråd fortsatt skal ha ansvaret for gravferdsforvaltningen, og hvordan finansieringen av Kirkens virksomhet skal ordnes. Men fortsatt er kommunen den viktigste bidragsyter av midler for å drifte disse to virksomhetene.

Kirkeloven og Gravferdsloven forplikter kommunen

§ 15. (Kirkeloven) Kommunens økonomiske ansvar.

Kommunen utreder følgende utgifter etter budsjettforslag fra kirkelig fellesråd:

- Utgifter til bygging, drift og vedlikehold av kirker*
- Utgifter til anlegg og drift av gravplasser*
- Utgifter til stillinger for kirketjener, klokker og organist/kantor ved hver kirke, og til leder av kirkelig fellesråd*
- Driftsutgifter for fellesråd og menighetsråd, herunder utgifter til administrasjon og kontorhold*
- Utgifter til lokaler, utstyr og materiell til konfirmasjonsopplæring*
- Utgifter til kontorhold for prester*

Fellesrådets budsjettforslag skal også omfatte utgifter til kirkelig undervisning, diakoni, kirkemusikk og andre kirkelige tiltak i soknene. Utgiftsdekningen skal gi grunnlag for at det i soknene kan holdes de gudstjenester biskopen forordner, at nødvendige kirkelige tjenester kan ytes, at arbeidsforholdene for de kirkelig tilsatte er tilfredsstillende og at menighetsråd og fellesråd har tilstrekkelig administrativ hjelp.

§ 3. (Gravferdsloven) Kirkelig fellesråds og kommunens ansvar.

Kirkelig fellesråd har ansvaret for at gravplasser og bygninger på gravplasser forvaltes med orden og verdighet og i samsvar med gjeldende bestemmelser.

Utgifter til anlegg, drift og forvaltning av gravplasser utredes av kommunen etter budsjettforslag fra fellesrådet.

MÅLSETTINGER FOR 2015

LKFRs mål med kirkelig administrasjon er å:

1. Sikre at kirkens utøvende tjenester styrkes og er tilgjengelige i nærmiljøet.
2. Bidra til at kirken i Larvik er lokaldemokratisk styrt.
3. Være et serviceorgan for kirkens råd og legge til rette for at de best mulig kan ivareta sitt ansvar.
4. Være en profesjonell, helsefremmende, verdifokusert og god arbeidsgiver.
5. Være en profesjonell offentlig forvalter som støtter de lokale menigheter i deres arbeid.

LKFRs mål med kirker og kirkelige tjenester er at:

1. Gudstjenester og kirkelige tjenester er i samsvar med biskopens forordning og gjenspeiler prestedtjenestens og menighetsrådenes vedtatte strategi.
2. Menighetsrådenes planer for diakoni, kirkemusikk og trosopplæring kan realiseres.
3. Kirkebyggene er funksjonelle og riktig vedlikeholdte og tilrettelagt for bevegelseshemmede.

LKFRs mål med gravferd og gravplasser er at:

1. Det er til enhver tid tilstrekkelig antall gravplasser til 3 % av kommunens innbyggere.
2. Gravplassene fungerer som en del av vår kollektive hukommelse, og levende kulturminne.
3. Gravferdsforvaltningen gjenspeiler og har fokus på etikk, estetikk, respekt og verdighet.
4. Gravsted og gravferd forvaltes med orden og verdighet.

LKFRs mål i 2015 er å:

1. Ha god økonomisk styring.
 2. Gjennomføre vedlikeholdet av kirkene i h.h.t. fellesrådets vedlikeholdsplan.
 3. Ha fokus på HMS og helsefremmende internt arbeidsmiljø for å opprettholde lavt sykefravær i h.h.t. HMS handlingsplan.
 4. Ha fokus på likestilling mellom kjønnene.
-

Kirkelig virksomhet

Stillingsbehov:

Iflg. levekårsundersøkelsen vurderes de sosiale forholdene i Larvik sentrumsområder som vanskelige. Dette viser igjen på kommunens sosialbudsjett og det er nettopp i en slik situasjon at en **diakon** i 100% ville kunne bidra til å skape en forandring til det bedre gjennom oppsøkende arbeid, og utløse et frivillig arbeid mot mennesker som strever med rusproblematikk, relasjonsproblemer og isolering. En diakon ville også kunne bidra i integreringsarbeidet av asylsøkere og innvandrere. Så vi skulle gjerne sett at kommunen hadde syn for dette arbeidet og bevilget en økning på drift til lønn for diakon.

Vi har også ansatt en **byggkonsulent/snekker** som vi er henvist til å lønne over vedlikeholds- og prosjektmidler fra år til år. Men det er ekstremt viktig å ha en slik fagmann ansatt når vi har en så stor bygningsmasse å ta vare på. Hans fagkunnskap gjør at vi får utnyttet små ressurser til vedlikehold på en svært kostnadseffektiv måte. Derfor gjentar vi at det er ønskelig å få tilført friske driftsmidler til lønn for vår byggkonsulent.

I Langestrand og Kjose kirker har det ikke vært egne organister i faste stillinger på 6 år. Spilling til gudstjenester og begravelser har vært utført av tilgjengelige vikarer og det er et stort savn i menighetene å ikke ha en fast organist som er tilstede for å bygge opp sang- og musikklivet i menighetene. LKFR oppnår her ikke sitt mål om musikkressurser til å realisere menighetsrådenes kirkemusikalske planer. Stillingsstørrelsene her er h.h.v. 45% og 40%. LKFR søker derfor om å få økt overføringsrammen med kr. 500' for å kunne ansette organister til Langestrand og Kjose kirker.

Vedlikeholdsbehovet for kirkene:

Det totale vedlikeholdsbehov for kirkene i Larvik er på 1,5 mill. hvert år i planperioden. Det er utarbeidet egen oversikt over vedlikeholdsbehovet for alle kirker/bygg. For å kunne planlegge og gjennomføre de store og krevende vedlikeholdsprosjektene er det nødvendig med forutsigbarhet på bevilgninger til dette. Mange av prosjektene er omfattende og krever projektering og gjennomføring som kan gå over mer enn ett budsjettår. I planperioden 2014-2017 har kommunen allerede lagt inn en overføring 1 mill. kr. pr. år til dette formål.

Nanset kirke! Siden forrige Handlingsplan har vi innhentet en konsulentrapport på Nanset kirkes tilstand hva angår ytre vegger og tak. Dette har vært motivert ut fra stadige lekkasjer i taket, sprekker og setninger i østveggen, fuktinnslag i kjeller og mye frostskaadet murstein, særlig i veggene mot sør.

Lekkasjene har vært et problem siden kirken var ny i 1974, men man har aldri klart å finne den egentlige årsaken – om man da ikke kan si «flatt tak»! Nå foreligger rapporten vi bestilte fra Kokkersvold og den er tydelig på at det må omfattende arbeid til for å forhindre at kirken «faller fra hverandre». Det er foreslått 3 alternativ for hva man kan gjøre. Dette er bakgrunnen for summen som nå er lagt inn i Handlingsplanen.

Orgelparken i kirkene:

Det gamle pipeorgelet i **Tanum** er ikke i bruk under vanlige gudstjenester pga. tilstanden det er i. Nå benyttes det et midlertidig elektronisk orgel. Vi vet at også orgelet i **Stavern** kirke er i svært dårlig forfatning – noen mener verre enn det i Tanum.

Dette betyr at vi vil måtte opprettholde et trykk på orgelinvesteringer i mange år fremover. Det er svært vanskelig å få aksept for permanente digitale orgelløsninger i noen av våre kirker selv om dette naturlig nok er en mye rimeligere løsning. Biskopen aksepterer ikke digitale orgler i våre middelalderkirker.

Samtidig er det vanskelig å prioritere nye pipeorgler når investeringsrammen er så lav og det er så mange dokumenterte behov i alle deler av kirkens arbeid.

Orgler Alle tall i kr. 1000	2015	2016	2017	2018
Tanum	1000	1000	1000	
Stavern				1000

Gravferdsvirksomheten

13 gravplasser i Larvik kommune

Larvik kommune har i dag 13 aktive gravplasser. Antallet har sammenheng med at våre gravplasser fra lang tid tilbake har vært lokalisert i tilknytning til våre mange kirker. (Derav den gamle benevnelsen «kirkegård». I den nye Gravferdsloven benyttes nå begrepet «gravplass»). Og kirkene representerer identitet og røtter bakover i tid for lokalbefolkningen. En utvidelse medfører ofte at man må ta i bruk dyrkbar mark. Spørsmålet for fremtiden er om vi skal opprettholde alle de 13 gravplassene som aktive gravplasser. Derfor vil vi i planperioden lage en gravplassplan der vi gir et riktig bilde av situasjonen i dag og skisserer en vei videre. Gravferdsloven pålegger kommunen at det skal «*være en eller flere gravplasser av slik størrelse at det til enhver tid er ledige graver for minst 3 % av kommunens befolkning.*» § 2

Tanum

Vi er i gang med en omfattende utvidelse av gravplassen ved Tanum kirke. Forberedelsen har tatt mer tid enn forventet. Vi har måttet gå noen runder mot Riksantikvar og Bispedømmeråd for godkjenning av planer siden dette skjer ved en middelalderkirke. Her vil vi også få bygget en driftsbygning som ivaretar behovet for å drifte etter dagens krav. Til nå er det bevilget 7 mill. kr. til utvidelsen, men det er først nå vi ser at den endelige prisen vil ligge rundt 15 mill. kr.

Muslimsk gravfelt/Torsrød

Det er satt av midler til å etablere et gravfelt tilrettelagt for muslimer. Torsrød gravplass er det stedet som er vurdert som best egnet. Vi er nå i gang med prosjekteringen og håper å ha gjennomført prosjektet i løpet av 2015.

Undersbo

Undersbo gravplass er hovedgravplassen for Larvik kommune. Her arbeides det godt med å ta i bruk gamle gravfelt slik at vi ikke får behov for utvidelser. Vi planlegger å ta bort en god del av de rammefeltene som ligger mot øst og gjøre disse om til gressfelt og legge nye gravplaner for disse områdene. Noen av rammene vil vi beholde og planlegger å omgjøre disse til navnedde minnelunder. Slike minnelunder blir mer aktuelle når familiemønstre endrer seg og pårørende flytter mer og ikke har anledning til å holde graver ved like på samme måte som før.

Undersbo krematorium blir nå ikke lenger benyttet til kremasjon. Bygget er fra 1956 og er arkitektonisk et bygg som passer godt inn i furuskogen her. Vi står imidlertid foran en grunnleggende renovering av dette flotte bygget. Larvik kommune er «heldig» som allerede har et nøytralt seremonibygget i en tid da ny gravferdslov legger så stor vekt på å ivareta ved begravelser/bisettelser alle dem som ikke tilhører noe trossamfunn. Størrelsen på hovedsalen med 250 sitteplasser ivaretar plassbehovet.

Nå er det på tide å oppgradere bygget: taket må legges på nytt – fasadene må repareres og males – vinduene bør skiftes ut – innvendig må en del gjøres med både gulv og vegger. Det er svært viktig å gjøre dette relativt raskt så forfallet ikke påfører oss uforholdsmessig store kostnader.

Driftsfasilitetene for både materiell og betjening på vår hovedgravplass er forstemmende dårlig! «Driftsbygget» er i dag det første kapellet på Undersbo - som for øvrig er vurdert som bevaringsverdig. Dette kapellet kunne hevet gravplassens estetiske verdi om det kunne fremstå renoveret og vært benyttet på en ganske annen måte enn som garasje og driftsbygg. Uansett hva den videre bruken vil være, må det nå renoveres utvendig så det ikke «forsøpler» opplevelsen til alle de som kommer for å se til gravene eller deltar ved begravelser.

Å skaffe ny driftsplass og driftsbygg til Undersbo fremstår som «den uendelige historien». Sika-tomta har gjennom «alle» år åpenbart vært det stedet hvor driftsbygg for gravplassen burde vært lokalisert. Så her skulle det vært avsatt et areal for dette formålet for lengst. I «Helhetsplan Larvik havn» des, 2013 – utarbeidet på oppdrag fra Havnestyret – er det foreslått avsatt et område av Sika-tomta til ny driftsområde for Undersbo. Dette tror vi kan åpne for en løsning som ivaretar vårt behov. Men med såpass «løse» planer er det vanskelig å legge inn et konkret tall for denne investeringen. Samtidig må vi understreke at fasilitetene for de ansatte over lang tid har vært så kritikkverdige at dette arbeidet burde vært prioritert!

Gravplasser – Nyetablering og utvidelser.	2015	2016	2017	2018
Tanum	8 000			
Kvelde			3 000	3 000
Total	8 000	0	3 000	3 000

OPPSUMMERING

Oppsummering av behov for økt drifts- og investeringsramme	2015	2016	2017	2018
DRIFT <i>Rammeøkning</i>				
1. Vedlikehold bygg	500	500	500	500
2. Totalrenovering av Nanset kirkes tak og fasader (Mulig investering!)				6 000
3. Byggkonsulent	500	500	500	500
4. Diakon i sentrum	150	150	150	150
5. Rehabilitering av seremonibygget og «kapell» på Undersbo			5 000	
6. Organister Langestrand og Kjose	500	500	500	500
Sum drift	1 650	1 650	6 650	7 650
INVESTERINGER				
1. Utvidelse/omregulering gravplasser	8 000	0	3 000	3 000
2. Orgel i Tanum og Stavern kirker	1 000	1 000	1 000	1 000
Sum investeringer	9 000	1 000	4 000	4 000

Larvik kommune har i planperioden 2014-2017 bevilget kr. 3,5 mill. pr. år til investering og kr.1 mill. pr.år til vedlikehold.

I ovenstående tabell ligger det inne behov som kan graderes på tre nivå:

1. Midler som MÅ bevilges for å fullføre arbeid som er i gang. (Utvidelsen på Tanum!)
2. Dokumenterte behov i overskuelig fremtid
 - for gravplassutvidelse (Kvelde!)
 - for rehabilitering av bygg. (Nanset og Undersbo!)
3. Begrunnede ønsker om tilleggsbevilgninger.

